

RAPORT BRANŻOWY

30 stycznia 2025

PRZEMYSŁ FARMACEUTYCZNY (PKD 21)

W skrócie

- W 2024 r. poziom aktywności w przemyśle farmaceutycznym był mniejszy niż w roku poprzednim – **wg danych GUS wartość produkcji sprzedanej w sektorze obniżyła się realnie o 2%. Oznacza to, że po raz pierwszy od 2018 r. w przemyśle farmaceutycznym miał miejsce spadek realnej wartości produkcji.**
- **W I poł. 2024 r. stopa zysku brutto w przemyśle farmaceutycznym wyniosła 15,2%,** co oznacza, że obniżyła się w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku, kiedy wynosiła 19,6% oraz, że była dokładnie na tym samym poziomie co w całym 2023 r. Rentowność brutto, mimo że nieco niższa niż w I poł. poprzedniego roku, nadal utrzymywała się na wysokim poziomie.
- **Jednak w III kw. 2024 r. – w grupie firm pow. 49 pracujących – rentowność wyraźnie wzrosła – stopa zysku brutto wyniosła prawie 26% wobec 12% w tym samym okresie poprzedniego roku.** Wysoka rentowność w III kw. była głównie pochodną bardzo wysokiego dodatniego wyniku na operacjach finansowych. Niemniej rentowność sprzedaży w III kw. 2024 r. także była nieco wyższa niż w tym samym okresie poprzedniego roku.
- W naszej ocenie w perspektywie krótkoterminowej nie należy oczekiwać istotnych zmian sytuacji w sektorze farmaceutycznym w odniesieniu do poziomu aktywności. **Spodziewamy się, że po lekkim spadku w 2024 r., w I. 2025-26 będzie miało miejsce kilkuprocentowe odbicie poziomu produkcji w sektorze,** m.in. w warunkach lekkiej poprawy sprzedaży eksportowej do UE.
- **W I. 2025-26 spodziewamy się utrzymania wysokiej, dwucyfrowej rentowności brutto w przemyśle farmaceutycznym.**
- Kluczowym czynnikiem, który w długim okresie wpływa na popyt na leki są zmiany demograficzne. Według prognozy demograficznej GUS, liczba osób mieszkających w Polsce mających 60 lat i więcej wzrosnie z 9,8 mln (26% ogółu) w 2022 r. do 11,7 mln (34% ogółu) w 2042 r. **W okresie 20 lat przybędzie więc w Polsce prawie 2 mln osób w grupie wiekowej, która stanowi główną grupę osób używających leków.**
- **W powszechnej opinii przedstawicieli przemysłu farmaceutycznego potencjał tego sektora nie jest w Polsce w odpowiednim stopniu wykorzystany, co mogłoby się zmienić dzięki wprowadzeniu korzystniejszych rozwiązań instytucjonalnych.** Chodzi m.in. o stworzenie rządowej strategii rozwoju branży, opracowanie mechanizmów wsparcia dla producentów leków, które znalazły się na opracowanej przez rząd Krajowej Liście Leków Krytycznych, wsparcie bezpośrednio w postaci grantów na inwestycje czy też przyspieszenie procedur administracyjnych związanych z rejestracją leków. W efekcie powinno to doprowadzić do istotnego zwiększenia skali produkcji leków w Polsce oraz wzrostu udziału leków krajowych na rynku, co w konsekwencji prowadziłoby do poprawy bezpieczeństwa lekowego w Polsce.

Biuro Analiz Makroekonomicznych
i Sektorowych
bosbank.analizy@bosbank.pl

Łukasz Tarnawa
Główny Ekonomista

+48 696 405 159
lukasz.tarnawa@bosbank.pl

Marcin Peterlik
Ekonomista

+48 515 011 621
marcin.peterlik@bosbank.pl

SYTUACJA BIEŻĄCA

Podstawowe informacje

- Prezentowany raport zawiera analizę przemysłu farmaceutycznego, który formalnie podzielony jest na dwie części:

- produkcję podstawowych substancji farmaceutycznych, a więc przede wszystkim aktywnych medycznie substancji wykorzystywanych w produkcji leków (PKD 21.1),

- produkcję leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych, a więc m.in. leków, szczepionek, preparatów krwi, środków antykoncepcyjnych, medycznych preparatów diagnostycznych (w tym testów ciążowych), wyrobów medycznych, a także substancji farmaceutycznych uzyskanych w procesach biotechnologicznych (PKD 21.2).

Struktura przemysłu farmaceutycznego

	Przychody*	Liczba firm**
Przemysł farmaceutyczny (PKD 21)	24 524	85
Produkcja substancji farmaceutycznych (PKD 21.1)	194	11
Produkcja leków (PKD 21.2)	24 330	74

*przychody ogółem w mln zł, 2022; **firmy pow. 9 procuujących, 2023

Źródło: GUS

- Przemysł farmaceutyczny jest zdominowany przez produkcję leków, która generuje niemal całość jego przychodów – w 2022 r. (ostatnie dostępne dane w tym podziale) na ten segment przypadało 99% przychodów sektora.

- Pod względem liczby podmiotów dysproporcja między segmentami sektora farmaceutycznego nie jest aż tak duża – w 2023 r. w produkcji leków działały 74 firmy zatrudniające powyżej 9 osób, natomiast w produkcji substancji farmaceutycznych funkcjonowało 11 takich podmiotów.

W Polsce produkuje się leki generyczne...

- Leki podzielić można ogólnie na dwie grupy – leki oryginalne (innowacyjne) oraz leki odtwórcze (generyczne). **Leki innowacyjne wytwarzane są na bazie nowych substancji czynnych** (nowych, odkrytych i zsyntetyzowanych cząsteczek chemicznych), natomiast **leki generyczne powstają na bazie substancji już znanych i wykorzystywanych wcześniej przy tworzeniu leków innowacyjnych**. Lek generyczny to odpowiednik występującego już na rynku leku oryginalnego, wyprodukowany przez inną firmę po upływie czasu ochrony patentowej, bądź po wygaśnięciu innych praw wyłączności i zarejestrowany pod nową nazwą handlową. Lek generyczny zawiera tę samą ilość tej samej substancji czynnej, posiada tę samą postać farmaceutyczną i drogę podania co odpowiadający mu lek oryginalny. Lek generyczny posiada takie samo działanie, jak lek oryginalny, a zatem może być z nim stosowany zamiennie.

- **Polski przemysł farmaceutyczny jest przemysłem generycznym, co oznacza, że wszystkie leki wytwarzane obecnie w Polsce to leki odtwórcze.** Kilka mniejszych firm farmaceutycznych pracuje nad lekami innowacyjnymi, ale żaden jak na razie nie został zarejestrowany i nie wszedł w fazę produkcji.

...ale przemysł farmaceutyczny jest innowacyjny

- Polscy producenci leków nie wytwarzają leków innowacyjnych, ale nie oznacza to, że przemysł farmaceutyczny w Polsce nie jest innowacyjny. Według danych GUS, w l. 2020–22 przemysł farmaceutyczny był najbardziej innowacyjny spośród wszystkich gałęzi przemysłu przetwórczego w Polsce – **udział przedsiębiorstw innowacyjnych w przemyśle farmaceutycznym (czyli takich, które w tym czasie wprowadziły na rynek przynajmniej jedną innowację produktową lub innowację w zakresie procesów biznesowych) wynosił prawie 65%** przy średniej dla całego przemysłu na poziomie 32%.
- Innowacje w firmach farmaceutycznych produkujących leki generyczne polegają m.in. na działaniach zwiększających efektywność stosowania leków i ich bezpieczeństwo przez ograniczenie działań niepożądanych. Obejmują również m.in. nowe składniki leków przyspieszające rozpuszczanie substancji czynnej lub maskujące jej smak, nowe formy podania, np. tabletki do żucia i podjęczkowe, systemy przezskórne, produkty o przedłużonym uwalnianiu oraz łączenie różnych substancji leczniczych.

Na krajowym rynku dominują leki zagraniczne

- **Według dostępnych szacunków, około 30% leków dostępnych w polskich aptekach to leki produkowane w Polsce,** reszta to leki importowane – zarówno innowacyjne, jak i generyczne. Po pierwsze, wynika to z faktu, że w przypadku leków innowacyjnych, które nie mają jeszcze swoich odpowiedników generycznych jedynym źródłem dostaw są producenci zagraniczni. Po drugie, jest to efekt większej konkurencyjności zagranicznych producentów leków (w przypadku leków generycznych), w dużej mierze wynikający z małej liczby krajowych rozwiązań systemowych, które istotnie wspierałyby rozwój produkcji leków w Polsce.
- Przykładem takiego wsparcia mogą być m.in. obowiązujące od 1 kwietnia 2024 r. zapisy w ustawie refundacyjnej, zgodnie z którymi **Narodowy Fundusz Zdrowia dopłaca o 10% więcej do refundacji leków produkowanych w Polsce (15% jeśli dodatkowo lek wytworzony jest też z substancji wyprodukowanych w Polsce) w stosunku do ich odpowiedników produkowanych zagranicą.** W efekcie leki produkowane w kraju powinny być tańsze dla pacjenta, a więc rosnąć powinno ich spożycie (częściej przepisywane przez lekarzy lub proponowane przez farmaceutów jako zamienniki), a w dalszej konsekwencji produkcja.
- Innym przykładem to **opublikowanie w grudniu 2024 r. przez rząd Krajowej Listy Leków Krytycznych,** obejmujących 301 substancji czynnych kluczowych z punktu widzenia bezpieczeństwa lekowego w Polsce. Ministerstwo Zdrowia zapowiedziało opracowanie mechanizmów wsparcia i zachęt dla producentów, aby rozpoczęli lub utrzymywali produkcję tych leków w Polsce.

Ceny leków w Polsce są niskie

- Badanie przeprowadzone w 2021 r. przez firmę IQVIA specjalizującą się analizie międzynarodowych rynków farmaceutycznych wykazało, że leki w Polsce należą do najtańszych w Unii Europejskiej. **Średnia cena jednej tabletki leku generycznego dystrybuowanego w kanale aptecznym i szpitalnym wyniosła w Polsce 10 eurocentów i była najniższa spośród badanych krajów** (taka sama cena była tylko w Holandii i Rumunii). Ceny leków w krajach naszego regionu – Czechy, Słowacja, Litwa, Węgry były w tym czasie od 10% do 30% wyższe. Najwyższe ceny odnotowano w Austrii (32 eurocenty) i we Włoszech (28 eurocentów).
- Niskie ceny leków w Polsce są w dużym stopniu wynikiem regulacji systemowych. Zgodnie z przepisami refundacyjnymi, pierwszy lek generyczny wprowadzany na listę refundacyjną musi być o 25% tańszy od leku, któremu wygasa ochrona patentowa. Pojawienie się na rynku nowych leków generycznych skutkuje dalszym spadkiem cen. Dodatkowo w Polsce co trzy lata odbywają się negocjacje cenowe z Ministerstwem Zdrowia dotyczące leków refundowanych w wyniku których producenci zmuszeni są do obniżania cen znajdujących się na liście refundacyjnej leków.

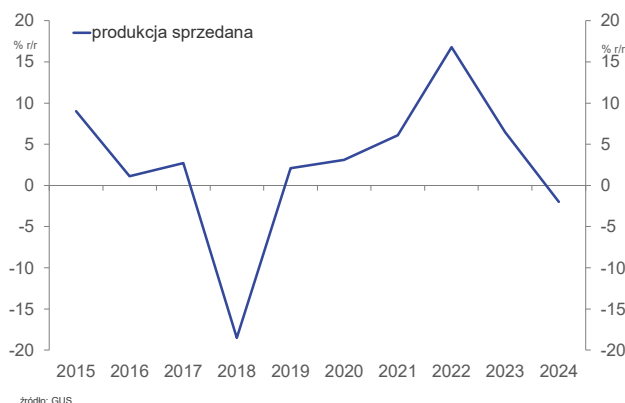
Spadek aktywności w 2024 r.

- W 2024 r. aktywność w przemyśle farmaceutycznym była słabsza niż w roku poprzednim – wg danych GUS **produkcja sprzedana w sektorze obniżyła się o 2% wobec poprzedniego roku. Oznacza to, że po raz pierwszy od 2018 r. w przemyśle farmaceutycznym miał miejsce spadek realnej wartości produkcji.** Spadek aktywności to przede wszystkim efekt słabszej sprzedaży eksportowej, w mniejszym stopniu związany był ze spadkiem sprzedaży krajowej.

Wzrost cen producentów spowolnił w 2024 r.

- W 2024 r. wyraźnie spowolniło tempo wzrostu cen produkcji sprzedanej w przemyśle farmaceutycznym po okresie silnego wzrostu trwającym od połowy 2022 r. do połowy 2023 r. W listopadzie 2024 r. ceny były wyższe o 0,8% niż w tym samym miesiącu poprzedniego roku, podczas gdy ten sam wskaźnik listopadzie 2023 r. wynosił 6,1%, a w czerwcu 2023 r. (lokalny szczyt) przekraczał poziom 10%.

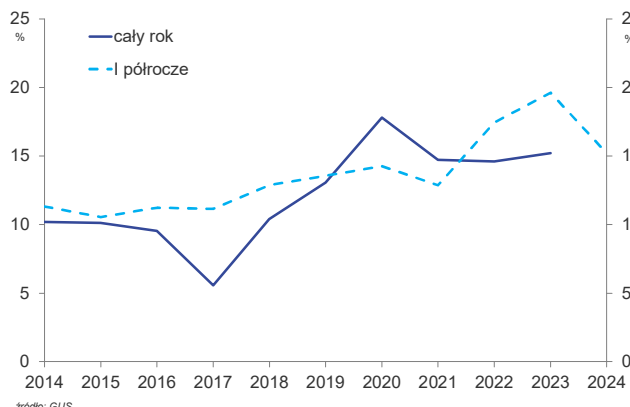
Dynamika produkcji sprzedanej w przemyśle farmaceutycznym

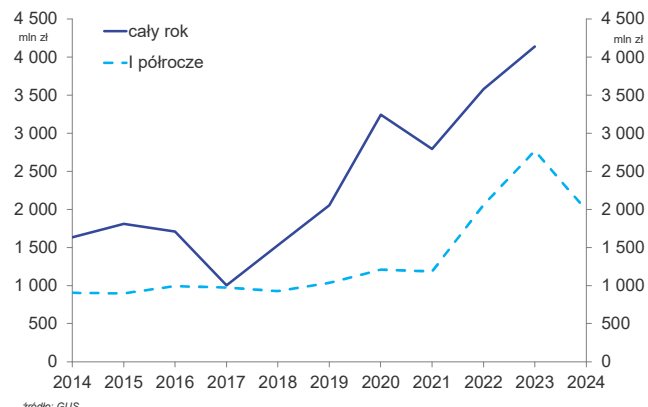
Zmiana cen produkcji sprzedanej w przemyśle farmaceutycznym (PPI)

Stopa zysku brutto

Wynik finansowy brutto

Rentowność nieco obniżyła się w I poł. 2024 r...

- **W I poł. 2024 r. stopa zysku brutto w przemyśle farmaceutycznym wyniosła 15,2%, co oznacza, że obniżyła się w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku, kiedy wynosiła 19,6%** oraz że była dokładnie na tym samym poziomie co w całym 2023 r. Rentowność brutto, mimo że nieco niższa niż w I poł. poprzedniego roku, nadal utrzymuje się na wysokim poziomie.
- **W I poł. 2024 r. obniżył się wynik finansowy jaki został wypracowany przez przemysł farmaceutyczny – wyniósł bowiem 2,0 mld zł wobec niecałych 2,8 mld zł w tym samym okresie poprzedniego roku.** W latach wcześniejszych wynik finansowy brutto sektora niemal bez przerwy wzrastał – z poziomu 1 mld zł w 2017 r. do ponad 4 mld zł w 2023 r.
- W I poł. 2024 r. udział firm rentownych w przemyśle farmaceutycznym wyniósł 73% i był nieco niższy niż w tym samym okresie poprzedniego roku (78%). **Odsetek firm rentownych w przemyśle farmaceutycznym na koniec roku jest jednak zawsze nieco wyższy niż w jego połowie – w l. 2020–2023 wynosił od 78% do 83%.**

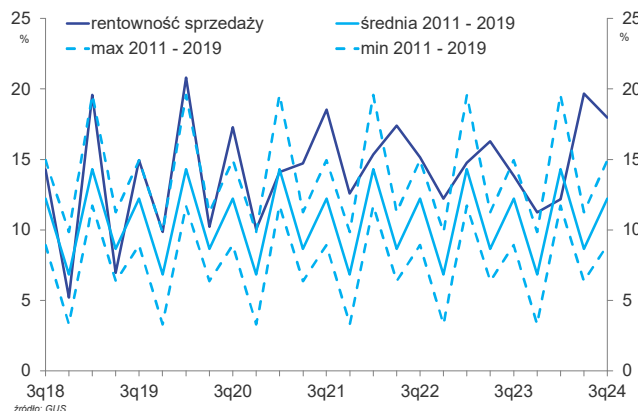
...ale w III kw. 2024 r. wyraźnie się poprawiła głównie dzięki wynikowi na operacjach finansowych

- **W III kw. 2024 r. – w grupie firm pow. 49 pracujących – rentowność wyraźnie wzrosła – stopa zysku brutto wyniosła prawie 26% wobec 12% w tym samym okresie poprzedniego roku.** Stopa zysku brutto w III kw. 2024 r. ukształtowała się wyraźnie powyżej średniej dla lat 2011-19 oraz znacząco przewyższyła maksimum tego wskaźnika dla trzecich kwartałów z tego okresu.
- Wysoka rentowność w III kw. 2024 r. była częściowo pochodną bardzo wysokiego dodatniego wyniku na operacjach finansowych. Jeśli porównamy jedynie wyniki na sprzedaży, to w III kw. 2024 r. był on tylko nieco wyższy niż w tym samym okresie poprzedniego roku i nieznacznie niższy niż w II kw. 2024 r. **Jednocześnie rentowność sprzedaży w III kw. 2024 r. ukształtowała się powyżej maksimum z l. 2011–19.**

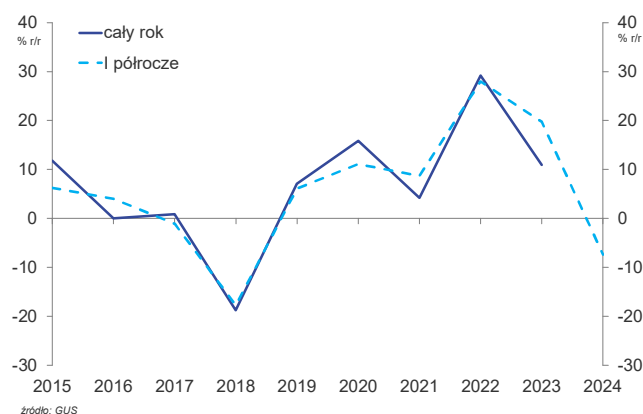
Kwartalny wynik finansowy i jego struktura (firmy pow. 49 pracujących)

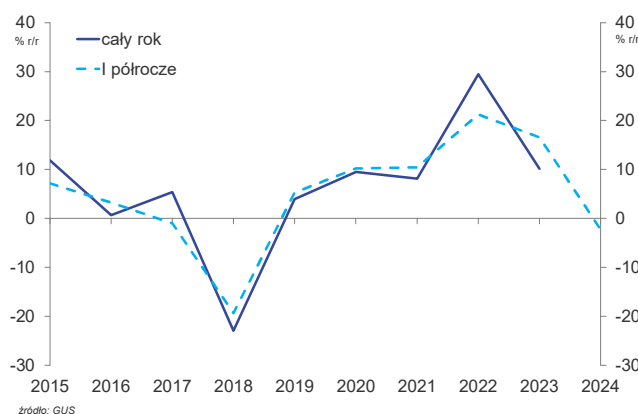
Rentowność sprzedaży (firmy pow. 49 pracujących)

Zmiana przychodów ogółem

Zmiana kosztów ogółem

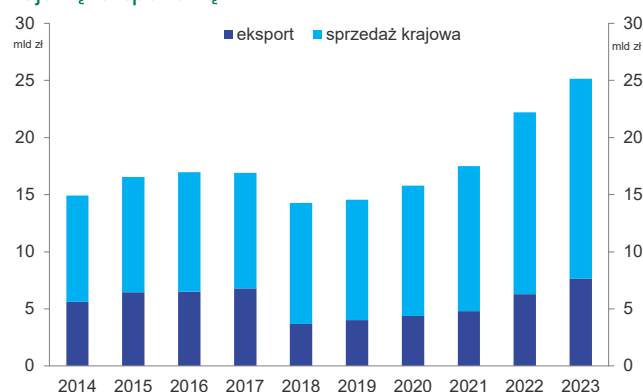
W I połowie 2024 r. przychody ogółem spadły nieco bardziej niż koszty...

- W I poł. 2024 r. w przemyśle farmaceutycznym miał miejsce spadek przychodów ogółem o 7,4% r/r. W tym samym czasie, jednak w mniejszym stopniu, zmniejszyły się też koszty ogółem – spadły o 2,3% r/r. Podobnie jak w przypadku wyniku finansowego, spadek przychodów w I poł. 2024 r. był efektem spadku przychodów z pozostałej działalności operacyjnej, które wyniosły w tym okresie 120 mln zł wobec historycznie rekordowych 970 mln zł rok wcześniej.
- Przychody ze sprzedaży w przemyśle farmaceutycznym w I połowie 2024 r. były natomiast na niemal identycznym poziomie jak w analogicznym okresie rok wcześniej (wzrost o 0,5% r/r). Na stabilizację przychodów ze sprzedaży złożył się wzrost sprzedaży krajowej o 5,6% r/r oraz spadek sprzedaży eksportowej o 11% r/r. Spadek przychodów z eksportu nastąpił po dwóch latach ich dynamicznego wzrostu – w 2022 r. wzrosły bowiem o ponad 30% r/r, a w 2023 r. o ponad 20% r/r.

...ale w III kw. 2024 r. wyraźnie odbiły za sprawą ożywienia w eksporcie

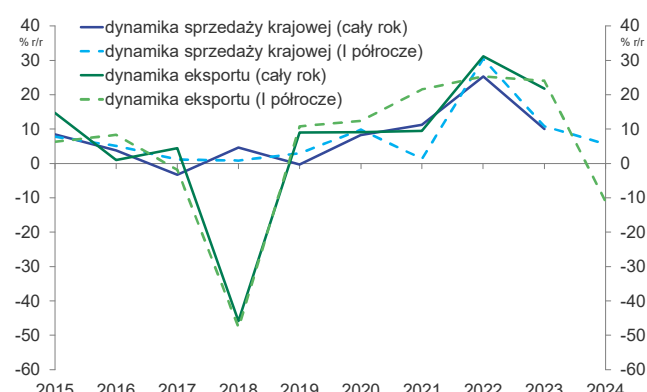
- W III kw. 2024 r. przychody ogółem w przemyśle farmaceutycznym wzrosły o 18% r/r (dane dla firm pow. 49 prac.) po spadku o 13% r/r w II kw. Z kolei koszty ogółem w III kw. wzrosły zaledwie o 0,3% r/r co umożliwiło wspomniany powyżej wyraźny wzrost rentowności sektora w tym okresie. **Narastająco po trzech kwartałach 2024 r. przychody ogółem w przemyśle farmaceutycznym w grupie firm o liczbie pracujących powyżej 49 osób wzrosły o 0,8% r/r przy spadku kosztów w tym samym okresie o 1,2% r/r.**
- Znaczący wzrost przychodów w III kw. to efekt wzrostu przychodów finansowych (trzykrotny w ujęciu r/r), a także efekt ożywienia sprzedaży eksportowej, która wzrosła w tym okresie nominalnie o 5% r/r, po spadkach w I kw. oraz w II kw. odpowiednio o 12% r/r i 8% r/r.

Struktura przychodów ze sprzedaży w podziale na sprzedaż krajową i eksportową

źródło: GUS

Zmiana przychodów ze sprzedaży krajowej i eksportowej

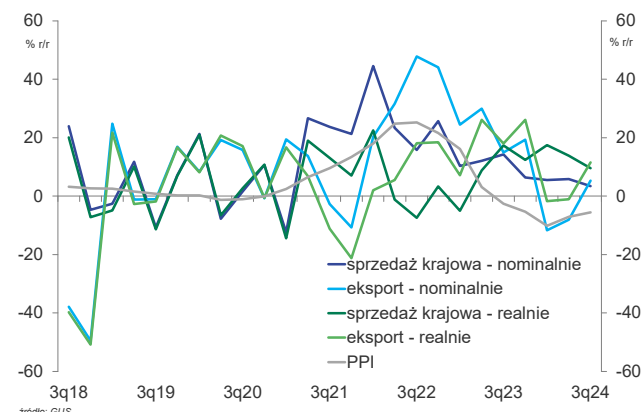
źródło: GUS

Kwartałna zmiana przychodów, kosztów i wskaźnik poziomu kosztów (firmy pow. 49 pracujących)

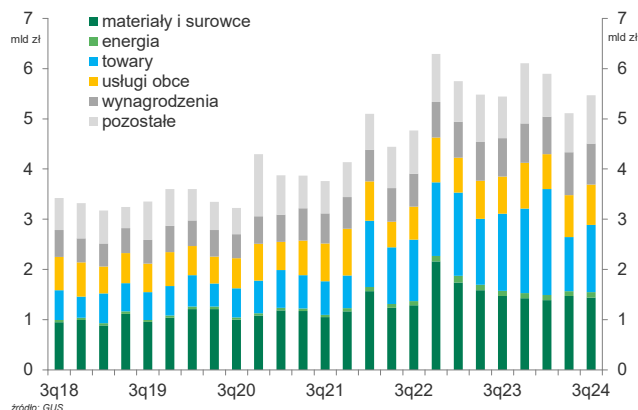
źródło: GUS

Kwartałna zmiana sprzedaży krajowej i eksportowej (firmy pow. 49 pracujących)

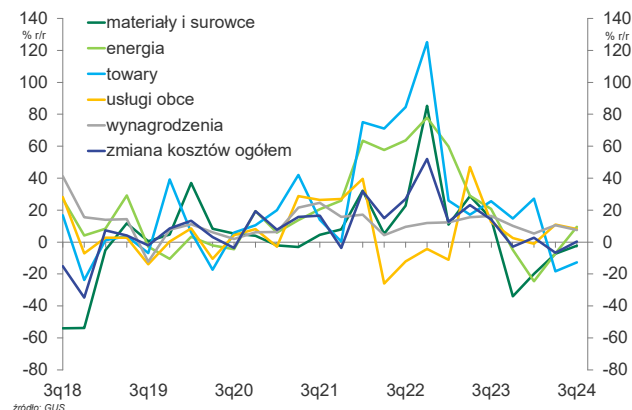

źródło: GUS

Koszty w sektorze farmaceutycznym w rozbiciu na główne kategorie (firmy pow. 49 pracujących)

Zmiana poszczególnych kategorii kosztów w przemyśle farmaceutycznym (firmy pow. 49 pracujących)

W kosztach dominują koszty materiałowe

- Główne kategorie kosztowe w przemyśle farmaceutycznym to koszty materiałów i surowców oraz koszty towarów – w tym przypadku jest to przede wszystkim zakup substancji farmaceutycznych przez producentów leków, którzy sami ich nie wytwarzają oraz zakupy towarów, takich jak np. opakowania na leki. Łącznie kategorie te stanowią ponad 50% kosztów ogółem. Udział wynagrodzeń to ok. 15%. Podobny udział mają koszty usług obcych. Przemysł farmaceutyczny nie jest energochłonny – koszty zużycia energii to w tym przypadku ok. 2% kosztów ogółem.
- Nieznaczny wzrost kosztów w III kw. 2024 r. był pochodną wzrostu kosztów wynagrodzeń oraz kosztów usług obcych. W tym okresie wzrosły także koszty finansowe, choć w mniejszym stopniu niż przychody finansowe, czego efektem był wspomniany powyżej znaczący dodatni wynik sektora na operacjach finansowych.

PERSPEKTYWY, CZYNNIKI RYZYKA

W krótkim okresie stabilny wzrost produkcji...

- W naszej ocenie w perspektywie krótkoterminowej nie należy oczekiwać istotnych zmian sytuacji w sektorze farmaceutycznym w odniesieniu do poziomu aktywności. **Dane historyczne wskazują, że przemysł farmaceutyczny charakteryzuje się generalnie tendencją wzrostową, dlatego spodziewamy się, że po spadku w 2024 r., w l. 2025–26 będzie miało miejsce kilkuprocentowe odbicie poziomu produkcji w sektorze.**
- Wpływ krótkookresowych zmian koniunktury makroekonomicznej na poziom aktywności w sektorze jest mniejszy niż w innych branżach, gdyż **popyt na leki (w odniesieniu do wszystkich leków ogółem) jest mało elastyczny dochodowo** – jest względnie stabilny niezależnie od zmiany dochodów realnych w sektorze

gospodarstw domowych, ponieważ chorzy muszą kupować leki. Podobnie w segmencie szpitalnym – zakupy leków odbywają się niezależnie od sytuacji dochodowej poszczególnych szpitali.

- Choć koniunktura gospodarcza w ograniczonym stopniu wpływa na dynamikę produkcji leków, to generalnie oczekiwana w 2025 r. lekka poprawa koniunktury w Unii Europejskiej, gdzie kierowane jest 2/3 polskiego eksportu leków, może w pewnym stopniu sprzyjać krajowym producentom leków.

- **W mikroskali – w przypadku konkretnych producentów – popyt na konkretne leki zależy w dużej mierze od czynników regulacyjnych** (np. czy lek jest wpisany na listę leków refundowanych w Polsce lub w innych krajach) oraz **od uwarunkowań związanych z konkurencją rynkową** (np. czy dany lek ma swoje odpowiedniki na rynku i czy jest konkurencyjny cenowo wobec leków o tym samym działaniu/wskazaniu produkowanych w kraju lub zagranicą). Istotną rolę w kształtowaniu popytu na konkretne leki ogrywają działania marketingowe ich producentów – w odniesieniu do leków wydawanych na receptę skierowane są one bezpośrednio do lekarzy i farmaceutów (aktywność tzw. przedstawicieli medycznych), natomiast w odniesieniu do leków dostępnych bez recepty skierowane są do pacjentów (reklama w mediach).

...i utrzymanie dobrych wyników finansowych

- **W I. 2025–26 spodziewamy się utrzymania wysokiej, dwucyfrowej rentowności brutto w przemyśle farmaceutycznym**, czemu sprzyjać będzie wzrost przychodów i zbliżona do niego dynamika kosztów. Po szokach w ostatnich latach, wyraźnie obniżyły się ryzyka kosztowe, które mogłyby istotnie negatywnie wpłynąć na wyniki producentów leków.

W długim okresie sprzyjające farmacji zmiany demograficzne

- Sytuacja w przemyśle farmaceutycznym jest natomiast zależna przede wszystkim od czynników oddziałujących długookresowo, często o charakterze zmian strukturalnych i instytucjonalnych.
- Kluczowym czynnikiem, który w długim okresie wpływa na popyt na leki są zmiany demograficzne. Według prognozy demograficznej GUS, liczba osób mieszkających w Polsce mających 60 lat i więcej wzrośnie z 9,8 mln (26% ogółu) w 2022 r. do 10,4 mln (28% ogółu) w 2032 r. oraz do 11,7 mln (34% ogółu) w 2042 r. **W okresie 20 lat przybędzie więc w Polsce prawie 2 mln osób w grupie wiekowej, która stanowi główną grupę osób używających leków.**

Rozwój sektora wymaga wsparcia państwa

- W powszechnej opinii przedstawicieli przemysłu farmaceutycznego potencjał tego sektora nie jest w Polsce odpowiednio wykorzystany. **Przy stworzeniu korzystniejszych rozwiązań instytucjonalnych skala produkcji leków w Polsce mogłaby być istotnie większa niż obecnie**, a udział leków krajowych na rynku wyższy, co w konsekwencji prowadziłoby do poprawy bezpieczeństwa lekowego w Polsce.

- Wśród działań mających na celu wsparcie krajowego sektora farmaceutycznego wymienia się najczęściej:

- **stworzenie rządowej strategii rozwoju branży** wskazującej najbardziej pożądane kierunki rozwoju oraz z określającej instrumenty wsparcia tego rozwoju,

- **opracowanie mechanizmów wsparcia dla producentów leków, które znalazły się na opracowanej przez rząd Krajowej Liście Leków Krytycznych**, w tym przede wszystkim zagwarantowanie preferencji refundacyjnych dla leków z tej listy wyprodukowanych w Polsce względem tańszej konkurencji azjatyckiej,
- **wsparcie bezpośrednie w postaci grantów na inwestycje** w maszyny, linie technologiczne itp.,
- **przyspieszenie procedur administracyjnych** związanych z rejestracją krajowych leków,
- wprowadzenie na szerszą niż obecnie skalę **rozwiązań refundacyjnych sprzyjającym krajowym producentom leków**.

Reforma prawa farmaceutycznego UE

- W kwietniu 2023 r. Komisja Europejska zaprezentowała pakiet zmian w prawie farmaceutycznym, składający się na największą reformę w tym obszarze od 20 lat. **Prace nad reformą prawa farmaceutycznego wciąż trwają i zostaną najprawdopodobniej zakończone w czasie polskiej prezydencji w UE**. Reforma dotyczy całego procesu badań, rejestracji, produkcji i dystrybucji leków oraz zasad finansowania dostępu pacjentów do nowych terapii.
- Jedną z najważniejszych zmian, a jednocześnie budzącą najwięcej wątpliwości jest **skrócenie okresu wyłączności danych składanych przez producentów leków innowacyjnych w procesie rejestracji leków z obecnych 8 lat do 6 lat**¹. W okresie wyłączności dane te nie mogą zostać wykorzystane przez producentów dążących do wprowadzenia na rynek leku generycznego. Skrócenie okresu wyłączności danych ma na celu zwiększenie dostępności terapii lekowych dla pacjentów poprzez przyspieszenie procesu rejestracji leków generycznych. **Proponowana reforma zawiera jednak szereg wyjątków, które umożliwiają wydłużenie okresu wyłączności danych do 11 a nawet 13 lat – budzi to obawy, że nowe przepisy – wbrew zapowiedziom – wydłużą, a nie skrócą czas wprowadzania na rynek leków generycznych oraz negatywnie wpłyną na sytuację ich producentów. Jest to więc potencjalny czynnik ryzyka dla polskiego przemysłu farmaceutycznego produkującego leki generyczne, jednak jego ewentualne oddziaływanie może być widoczne dopiero w dłuższym horyzoncie czasowym.**

¹ Okres wyłączności danych nie jest tym samym co okres wyłączności rynkowej, który standardowo trwa 10 lat.

Wskaźniki finansowe – PKD 21

Wskaźnik		2018	2019	2020	2021	2022	2023	I poł. 2022	I poł. 2023	I poł. 2024
Przychody ogółem	<i>mln zł</i>	14 678	15 723	18 214	18 978	24 524	27 211	11 791	14 116	13 076
Koszty ogółem	<i>mln zł</i>	13 152	13 669	14 970	16 183	20 945	23 071	9 734	11 346	11 087
Wynik finansowy brutto	<i>mln zł</i>	1 526	2 055	3 245	2 795	3 579	4 140	2 057	2 769	1 989
Zmiana przychodów ogółem	% r/r	-18,8	7,1	15,8	4,2	29,2	11,0	28,0	19,7	-7,4
Zmiana kosztów ogółem	% r/r	-22,9	3,9	9,5	8,1	29,4	10,1	21,2	16,6	-2,3
Stopa zysku brutto	%	10,4	13,1	17,8	14,7	14,6	15,2	17,5	19,6	15,2
Rentowność sprzedaży	%	11,9	12,7	14,2	14,7	14,7	13,9	16,1	15,3	15,7
ROA	%	5,4	8,0	11,9	10,0	11,1	11,2	12,9	16,0	11,7
ROE	%	8,0	12,1	16,5	14,0	15,9	16,5	19,0	23,9	16,8
Wsk. płynności (CR)	-	1,8	2,1	2,6	3,2	2,9	2,3	2,6	2,3	3,1
Wsk. podwyższonej płynności (QR)	-	1,2	1,5	1,8	2,2	1,9	1,6	1,8	1,5	2,2
Rotacja zapasów	<i>dni</i>	77	75	85	85	88	83	88	92	82
Cykl należności	<i>dni</i>	65	66	58	67	57	67	61	62	68
Rotacja zobowiązań	<i>dni</i>	52	58	51	50	51	56	52	47	49
Współczynnik długu (DR)	%	33	34	28	29	30	33	32	33	31
Wskaźnik obsługi długu	-	0,8	1,1	1,5	1,3	1,4	1,5	0,9	1,0	0,8
Udział kapitału wł. w fin. majątku (ETA)	%	67	66	72	71	70	67	68	67	69
Dług netto/EBITDA	-	52	13	21	15	34	18	22	32	28
Marża EBITDA	%	16,2	16,8	18,2	18,8	18,2	17,3	19,8	18,7	19,1
Liczba przedsiębiorstw		91	86	90	90	83	85	80	81	82
Udział przedsiębiorstw rentownych	%	84	77	83	82	83	78	86	78	73

Rozkład decylowy wskaźników finansowych (I poł. 2024 r.)

Wskaźnik		D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9
Przychody ogółem	<i>mln zł</i>	3	6	12	19	33	56	92	173	376
Stopa zysku brutto	%	-18,1	-2,6	2,8	6,0	8,9	11,0	15,8	19,5	27,0
Rentowność sprzedaży	%	-11,2	-1,0	3,8	6,3	9,1	10,8	16,6	20,5	25,9
ROA	%	-15,2	-2,4	1,2	3,2	5,4	8,5	14,2	17,5	21,6
ROE	%	-35,1	-6,0	1,6	3,7	6,4	14,8	20,8	23,4	36,7
Wsk. płynności (CR)	-	1,0	1,5	2,1	2,5	3,1	3,7	5,5	7,0	10,6
Wsk. podwyższonej płynności (QR)	-	0,3	0,8	1,2	1,4	1,8	2,2	3,2	4,6	8,2
Rotacja zapasów	<i>dni</i>	44	60	72	78	84	93	102	118	141
Cykl należności	<i>dni</i>	22	31	42	48	58	69	74	92	117
Rotacja zobowiązań	<i>dni</i>	9	12	19	24	30	34	40	58	79
Współczynnik długu (DR)	%	11	16	21	27	31	38	47	61	79
Wskaźnik obsługi długu	-	-0,2	0,1	0,2	0,3	0,7	2,4	33,1	117,9	712,0
Udział kapitału wł. w fin. majątku (ETA)	%	21	39	53	62	69	73	79	84	89
Dług netto/EBITDA	-	-602	-336	-184	-130	-39	13	140	390	1 186
Marża EBITDA	%	-1,5	3,6	7,1	9,8	12,5	16,1	20,0	24,7	29,6

Powyższa tabela pozwala na spozycjonowanie wskaźników finansowych konkretnego przedsiębiorstwa na tle rozkładu decylowego w branży. D1 to pierwszy decyl - 10% firm objętych badaniem osiąga wartość wskaźnika niższą lub równą D1. D2 to drugi decyl, czyli analogiczna wartość jaką osiąga 20% firm; D3 - 30% firm itd.

Źródło: PONT-Info (dane dla firm pow. 9 pracujących)

Definicje wskaźników

Nazwa	Wzór
Stopa zysku brutto	wynik finansowy brutto / przychody ogółem
Rentowność sprzedaży	wynik finansowy ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży
Stopa rentowności aktywów (ROA)	wynik finansowy netto / aktywa całkowite
Stopa rentowności kapitału własnego (ROE)	wynik finansowy netto / kapitał własny
Wskaźnik płynności (CR)	majątek obrotowy / zobowiązania krótkoterminowe
Wskaźnik podwyższonej płynności (QR)	(majątek obrotowy - zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe
Rotacja zapasów	(zapasy ogółem / koszty działalności operacyjnej)*liczba dni w okresie
Cykl należności	(należności z tytułu dostaw robót i usług / przychody ze sprzedaży)*liczba dni w okresie
Rotacja zobowiązań	(zobowiązania z tytułu dostaw i usług) / (koszty działalności operacyjnej)*liczba dni w okresie
Współczynnik długu (DR)	zobowiązania ogółem / aktywa całkowite
Wskaźnik obsługi długu	(wynik finansowy brutto + odsetki + amortyzacja - obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego) / (odsetki + kredyty bankowe + pożyczki, obligacje i inne papiery wartościowe)
Wskaźnik udziału kapitału własnego w finansowaniu majątku (ETA)	kapitał własny / aktywa całkowite
Dług netto/EBITDA	(zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji dłużnych papierów wartościowych - środki pieniężne i inne aktywa pieniężne) / (wynik finansowy na działalności operacyjnej + amortyzacja)
Marża EBITDA	(wynik finansowy ze sprzedaży + amortyzacja) / przychody ze sprzedaży

WAŻNA INFORMACJA: Niniejszy materiał ma charakter prognozy, został opracowany wyłącznie w celu informacyjnym i nie może być traktowany jako doradztwo ani porada inwestycyjna. W szczególności nie może być traktowany jako oferta lub rekomendacja do zawierania jakichkolwiek transakcji. Nie jest to forma reklamy ani oferta sprzedaży jakiegokolwiek usługi oferowanej przez BOŚ Bank. Przedstawione w niniejszej publikacji opinie i prognozy są wyrazem niezależnej oceny autorów w momencie ich wydania i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Informacje, w tym dane statystyczne, zawarte w materiale pochodzą z ogólnie dostępnych, wiarygodnych źródeł, jednak BOŚ Bank nie może zagwarantować ich dokładności i pełności. BOŚ Bank nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym materiale.

Niniejszy dokument stanowi własność BOŚ Bank. Materiał może być wykorzystywany do opracowań własnych pod warunkiem powołania się na źródło. Powielanie bądź publikowanie niniejszego raportu lub jego części bez pisemnej zgody BOŚ Bank jest zabronione.

Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32, 00-832 Warszawa, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000015525 NIP: 527-020-33-13; kapitał zakładowy: 929 476 710 zł wpłacony w całości.